

Давидов Д. О., здобувач кафедри теорії та філософії права НУ «Львівська політехніка»

Різноманіття значень категорії “правовий режим”

У статті розглянуто проблему багатоманітності підходів до розуміння сутності поняття «правовий режим». Доведено, що вказане поняття є одним з найменш вивчених і найбільш складних у правознавстві, а відтак представляє широке поле для наукових дискусій щодо його універсальності, сутності, призначення і характеру.

Ключові слова: право, режим, правовий режим, законодавство.

В статье рассмотрена проблема многообразия подходов к пониманию сущности понятия «правовой режим». Доказано, что указанное понятие является одним из наименее изученных и наиболее сложных в правоведении, а затем представляет широкое поле для научных дискуссий относительно его универсальности, сущности, назначения и характера.

Ключевые слова: право, режим, правовой режим, законодательство.

The article deals with the problem of diversity of approaches to understanding the essence of the concept of «legal regime». It is proved that the said concept is one of the least studied and most complex in jurisprudence, and thus presents a wide field for scientific debate about its versatility, the nature, purpose and character.

Keywords: law regime, the legal regime legislation.

Актуальність дослідження обраної проблеми підтверджується тією обставиною, що поняття правового режиму широко використовується в науковій літературі, будучи однією з найважливіших категорій в теорії права і галузевих науках. Воно дуже багате за змістом і вживається в різних сенсах і контекстах, однак спільним є те, що воно уособлює функціональну характеристику права — певний порядок правового регулювання, який втілюється в комплексі правових засобів, за допомогою яких досягаються його цілі.

Можна констатувати, що при розгляді процесуально-правових режимів довгий час акцентувалася увага виключно на їх допоміжному характері, що забезпечує роботу правоохоронних і судових органів в процесі їх функціональної діяльності, і даний вид правового режиму довгий час залишався маловивченим.

Аналіз останніх публікацій. На сьогоднішній день, незважаючи на те, що більшістю теоретиків права категорія «правовий режим» визнається, наукових доробків, спеціально присвячених цьому явищу, недостатньо, що спричиняє необхідність подальшого наукового освоєння названої категорії, особливо з метою забезпечення потреб юридичної практики. З-поміж небагатьох науковців, які займалися питаннями процесуального режиму можна виділити В. Беляєва, В. Комарницького, О. Мандзюка, Ю. Пацурківського Л Терещенка. Та попри те, що це правове поняття піддавалося більш-менш глибокому аналізу, чіткого уявлення про категорію «правовий режим» досі не склалося.

Метою статті є дослідити варіативність значень дефініції «правовий режим» в теорії права та галузевій юриспруденції.

Виклад основного матеріалу. Умовно виділимо три причини того, чому досі немає чіткого визначення цієї правової категорії. По-перше, у юридичній літературі немає єдності думок щодо загальнотеоретичної сутності правових режимів. По-друге,

Отож, розглянувши даний період у історії філософії можна стверджувати, що Еммануїл Кант вперше розпочав теоретичне дослідження правової поведінки, заклавши основи для подальшого дослідження цієї категорії. Відповідно і ознаки можна виділити вже для правової поведінки, а саме соціальна значущість, виражена зовні у формі дій або бездіяльності, нормально забезпечена, має свідомо-вольовий характер, підконтрольна державі і найголовніша – наслідкова ознака.

Вище розглянуті нами періоди філософії та філософії права характеризували поведінку людини, наповнюючи її істотними ознаками, які слугували передумовою для формування явища правової поведінки, яка, в свою чергу, для того щоб стати правовою, пройшла досить тривалу трансформацію.

В якості подальших перспектив дослідження у сфері правової поведінки вважаємо, що доцільно розглянути поняття правової поведінки, дослідити її сутність, роль та призначення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Августин, Б. О. Граде Божиим [Текст] / А. Блаженный. – Мн. : Харвест; М. : АСТ, 2000. – 1296 с.
2. Аристотель. Сочинения: в 4 т. – Т. 4. / пер. с древнегреч.; общ. ред. А.И. Доватура. – М.: Мысль, 1983. – 830 с.
3. Бекон Ф. Образец трактата о всеобщей справедливости, или об источниках права, в одной главе, в форме афоризмов: соч. / Ф. Бекон. – М., 1971. – Т. 1. – 675 с.
4. Гегель Г.В.Ф. Основы философии права, або Природне право і державознавство / Георг Вильгельм Фридрих Гегель; [пер. з нім.]. – К.: Юніверс, 2000. – 329 с.
5. Гоббс Т. О свободе и необходимости / Томас Гоббс: сочинения в 2 т. – Т. 1; [пер. с лат. и англ.]. – М.: Мысль, 1989. – 624 с.
6. Гришук, О. В. Людська гідність у праві: філософські проблеми [Текст] : [монографія] / О. В. Гришук. – Львів : львівський державний університет внутрішніх справ, 2007. – 428.
7. Декарт Р. Страсти души: сочинения: в 2 т. / Р. Декарт / сост. ред., вступ. слово В.В. Соколова; примеч. М.А. Гарнцева, В.В. Соколова; АН СССР, Ин-т философии. – М.: Мысль, 1989. – Т. 1. – 654 с.
8. Кант И. Критика практического разума / Имануил Кант. – К.: Юніверс, 2004. – 240 с.
9. Конфуций. Афоризмы мудрости / Конфуций; [под редакцией В.П. Бутромеева, В.В. Бутромеева, Н.В. Бутромеевой]. – СПб.: Белый город, 2010. – 98 с.
10. Монтеск'є Ш. О духе законов / Ш. Монтеск'є // Избранные произведения. – М., 1955. – 346 с.
11. Платон. Сочинение: в 3 т. – Т. 1. – М.: Мысль, 1968. – 632 с.
12. Сковорода Г. Розмова, що називається Алфавіт, або Буквар миру. Пізнай в собі людину / Григорій Сковорода. – Львів, 1995. – 464 с.
13. Філософія Нового часу та Просвітництва: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dovi5.html>.
14. Ярхо В.Н. Проблема ответственности и внутренний мир гомеровского человека / В.Н. Ярхо // Вестник древней истории. - 1963. - № 2. - С. 3-26.

